

**УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ БОРИСПІЛЬСЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ
БОРИСПІЛЬСЬКИЙ ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
№3**

**Майстер-клас з елементами тренінгу
«Школа добрих вчинків»**

Підготувала: вихователь -методист Ніна СТАРОДУБ

Майстер-клас з елементами тренінгу «Школа добрих вчинків»

Мета: актуалізувати проблему гуманістичного виховання дошкільників серед педагогів, розширити уявлення про методи та прийоми виховання милосердя у дітей, відпрацьовувати різні варіанти педагогічно доцільної поведінки педагога під час вирішення проблемних ситуацій, інтерактивних завдань.

Притча про двох вовків

Колись, дуже давно, старий індієць відкрив своєму онуку життєву істину:

- В кожній людині іде боротьба, дуже схожа на боротьбу двох вовків. Один вовк представляє Зло – заздрість, ревності, війну, егоїзм, брехню ... Другий вовк представляє Добро – мир, любов, надію, істину, доброту, вірність ...

Маленький індієць, який був вражений до глибини своєї душі словами діда, на якусь мить задумався, а потім запитав:

- А який вовк перемагає?

Старий індієць ледь помітно посміхнувся і відповів:

- А перемагає той вовк, якого ти годуєш!

<https://youtu.be/kkNMxXsnE5km>

Ведуча: Змінюються часи, люди, але вічним залишається прагнення людини до добра, любові, краси. Зберегти людяність в наших дітях, зберегти основи буття, навчити їх жити серед людей - ось головні ідеї виховання моральних почуттів в дітей . Те, що ми закладемо в душу дитини зараз, проявиться пізніше, стане її і нашим життям.

Душа дитини - це чаша. Саме від дорослих залежить чим вона буде наповнена.

Ведуча: Діти при розмові завжди наділяють себе позитивними якостями (що вони хороші, красиві, слухняні, добрі). Ми також хочемо їх такими бачити. Чому ж інколи в дітей ми бачимо прояви злості, жадності, агресію?

Диспут «Чому діти злі, жадні, агресивні?»

Ведучий: Основи морального виховання дітей дошкільного віку закладаються в той період, коли діти починають спілкуватися з однолітками, їх діяльність розширюється, а знання про оточуючий світ постійно поповнюються.

Якщо 2-3 річна дитина ще не відчуває почуття провини за негативний поступок, то діти 4-5 років вже відчують, що зробили щось не так.

Як же визначити ту грань, коли дошкільник вже готовий до засвоєння моральних норм і їх дотримання? Це можна визначити за допомогою тестування:

Тест: *Попросити дитину не повертатися, коли ви будете за його спиною розгортати пакет з новою цікавою іграшкою (про це повідомляємо дитині).*

Витримала, не повернулася - значить дитина вже навчилася управляти своїми бажаннями і поривами. Дитина вже готова, щоб виконувати прості моральні норми.

З якого віку дитина має нести відповідальність за негативні дії та вчинки? (думки педагогів)

Академік Мирослав Стельмахович наводить приклад, що мав місце в гуцульській етнопедагогіці. Дитині підносили запалену свічку. Якщо маля тягнулося до свічки і прагнуло схопити її полум'я, то дитя ще не розумне, не знає, що робить. Якщо маля ховає руку від полум'я свічки, отже, воно усвідомлює, що добре, а що погано і у такому разі повинно нести відповідальність за свої негативні дії та вчинки.

«Що таке моральне виховання»

Моральне виховання – це цілеспрямований процес залучення дітей до моральних цінностей людства і конкретного суспільства. Формування моральних якостей, рис характеру, навичок і звичок поведінки.

Етапи формування особистості в процесі морального виховання:

1 етап - формування соціальних емоцій і моральних уявлень;

2 етап - накопичення знань і формування моральних уявлень;

3 етап – перехід знань у переконання і формування на цій основі світогляду і ціннісних орієнтацій;

4 етап – втілення переконань в конкретну поведінку, яку можна назвати моральною.

Ведучий: Моральне виховання нині є одним із найважливіших завдань дошкільної освіти, як зазначено в Базовому компоненті.

Моральне виховання червоною ниткою проходить в усіх освітніх лініях інваріантної складової:

- **"Особистість дитини"** - розвиток моральних почуттів і емоцій, самостановлення і самосвідомості, що сприяють формуванню адекватної особистісно-оцінної компетенції;
- **"Дитина в соціумі"** - забезпечення морального (доброзичливого) ставлення до дітей і дорослих, що створює умови успішної соціально-комунікативної компетенції;
- **"Дитина в природному довкіллі"** - формування ціннісного ставлення до природи (мораль екології), що сприяє розвитку природничо-екологічної компетенції;
- **"Дитина в світі культури"** - привчання до бережного поводження з предметним і художнім світом, що формує предметно-практичну і художньо-продуктивну компетенцію.
- **"Гра дитини"** - як провідний вид діяльності, під час якого "відпрацьовуються" уявлення про моральні норми, через ігровий персонаж передається ставлення, що фіксується діями і вчинками;
 - **"Мовлення дитини"** - "мораль у словах", що сприяє формуванню комунікативної компетенції.

I. Завдання «З якого віку?»

Формування основ духовно-моральних якостей	З якої вікової групи
Вчити дітей не заздрити, порадіти успіхові іншої дитини	Середня
Формувати уявлення про доброзичливість, чесність, співчуття	старша
Ознайомлювати з основними людськими чеснотами: доброта, любов, милосердя	II молодша
Пояснювати, що таке толерантність	старша
Формувати вміння радіти чужому успіхові, засмучуватися через чужу невдачу	I молодша
Сім'я	
Вчити вживати слова, які виражають прохання, подяку	I молодша
Вчити розуміти, що батьки потребують душевної теплоти і ласки, виявляти чуйність та уважність, висловлювати свою любов та ніжність. Розповідати, що до батьків і до старших осіб на знак глибокої поваги звертатися на «Ви»	старша
Вчити помічати настрій батьків (втомлений, зажурений, веселий) і відповідно поводитися	середня
Розповідати, що до батьків і до старших осіб на знак глибокої поваги звертатися на «Ви»	II молодша
Ставлення до ровесників та інших дітей	
Учити вмінню спілкуватися по телефону	середня
Формувати такі риси, як співчуття та чуйність	старша
Виховувати у дівчаток скромність	старша
Вчити під час розмови виявляти стриманість, вислуховувати співрозмовника до кінця	II молодша
Поведінка у громадських місцях	
Поступатися місцем дівчаткам	старша
Вітатися при зустрічі із знайомими	II молодша
Без нагадування поступатися місцем старшим	середня
Зайшовши в транспорт, не вимагати місця	яслі

II. Вирішення проблемних ситуацій

Мета: відпрацьовувати різні варіанти педагогічно виправданої поведінки педагогів під час проблемних ситуацій морально-етичного характеру.

Ситуація 1

Під час гри одній дитині дістався пошарпаний старий ведмедик. Дитина образилася, кинула його на полицю зі словами: «Він старий, і я не хочу бути його мамою!».

Дії вихователя

Вихователь звернулася до дітей: «Коли ви хворі та сумні, ваші мами охоче з вами спілкуються, не залишають вас одних хворіти і сумувати. Бідний ведмедик, він так багато і охоче грався з дітками, що у нього на лапці навіть стерлася шерсть. Хто хоче відвести ведмедика до лікарні?». Більшість дітей в такій ситуації віддають іграшки, щоб взяти ведмедика, розуміючи, що до хворих, старих та слабих слід виявляти співчуття та ласку.

Ситуація 2.

Дівчинка категорично заявляє: «Моя мама найкраща!». «Ні, моя!», - кричить інша дівчинка.

Дії вихователя

Вихователь підходить до дівчаток і звертається до однієї з них: «Звичайно, твоя мама для тебе найкраща у світі, ти ж її донечка, ти маєш право мати найкращу в світі маму, татка і цілу родину». Потім повертається до другої дитини зі словами: «Твоя матуся для тебе найкраща і найдорожча, бо вона дуже любить тебе і піклується про тебе щоденно. Діти, кожен з вас найбільше любить саме свою маму, але має поважати і мам своїх друзів та їх право висловлювати свою любов до своїх батьків».

III. Тренінгові вправи

Мета: формувати навички демократичного стилю спілкування; розвивати емпатію.

❖ Вправа «Вправління у звертанні до дитини»

Вихователі розміщуються парами і відпрацьовують один з одним звертання до дітей, що відповідають толерантному та демократичному стилю спілкування:

- давай вирішимо разом...
- як ти вважаєш?...
- це ти добре придумав...
- яка цікава ідея...
- впевнена, що ти зможеш...

Ведучий кожній парі педагогів пропонує виправити «заборонені» звертання:

- скільки разів можна повторювати...
- ти що, не розумієш...
- усі діти, як діти, а ти...
- сказано робити – значить роби...
- і в кого ти такий вдався?...

❖ Вправа «На місці дитини»

Ведучий пропонує вихователям взяти на себе ролі дітей та уявити себе на місці дитини та передбачити її дії у певній ситуації:

- у тебе відібрали іграшку...
- тебе образили друзі...
- твою роботу не схвалили..
- тебе обрали на роль ведучого, а ти не впевнений у собі...
- ти не зміг виконати завдання вихователя...
- тобі дуже хочеться ще малювати, а заняття вже скінчилося...
- тобі потрібно вибачитись перед кимось, але ти відчуваєш, що це не справедливо...

IV. Інтерактивна вправа «Ігрова модель»

Мета: відпрацьовувати різні варіанти педагогічно доцільної поведінки педагога у різних проблемних ситуаціях.

Вихователям пропонують пригадати з практики роботи ситуації, які потребують швидкого розв’язання, вирішення тих чи інших проблеми, що виникають під час виховних моментів та навчати дітей прикладам позитивної та гуманної поведінки. Ігрове моделювання поєднує гру, навчання і практичну діяльність. Ігрова форма сприяє розвитку у педагогів творчого мислення, дає змогу відпрацьовувати професійні навички в умовах, наближених до реальних.

МОДЕЛЬ ДІЙ ПЕДАГОГА У СПОНТАННИХ СИТУАЦІЯХ

Дії	Вербалізація
Зупиніть небажану поведінку	Стоп, далі ми так робити не будемо
Запитайте, що відчувають діти, поясніть причини таких емоцій	Як ти думаєш, що зараз відчуває Максимко? Йому боляче, бо ти його штовхнув.
Запропонуйте помінятися ролями	Уяви себе на місці Костика.
Запропонуйте дитині разом сформулювати правило бажаної поведінки	Першим стає той, хто швидше за всіх одягнувся (назвіть причину, яка буде зрозумілою дитині)
Спонукайте до бажаної поведінки	Тепер зробимо так, щоб не образити інших дітей
Проведіть справи на рефлексію дій та почуттів	Як ви тепер почуваетесь?

ПОРАДИ ПЕДАГОГУ

Дорослі відіграють велику роль у тому, як діти сприймають і реагують на негатив.

Дослідження показує, що якщо під час спілкування з дітьми ви уповільнюєте свою мову, ви тим самим сприяєте відновленню їхнього спокою, особливо в тих випадках, коли діти відчувають тривогу чи гнів.

Крім цього некваплива мова поглиблює взаємозв’язок з людьми, дозволяючи їм краще розуміти один одного.

Думайте про те, що і як ви кажете. Кажіть «так», коли це тільки можливо. Якщо ви не можете сказати «так», перефразуйте свою відповідь таким чином, щоб розмова проходила в позитивному ключі.

Використовуйте позитивні фрази та спокійний тон голосу. Крики та сварки стимулюють вироблення в головному мозку шкідливих хімічних речовин.

Якщо ви відчуваєте розчарування у дитині, зробіть глибокий вдих і постарайтесь розслабитися, перш ніж почнете розмову.

Позитивний зоровий контакт і теплий тон вашого голосу посиляють позитивні сигнали в мозок дитини.

Пам'ятайте, що коли дорослі розмовляють у присутності дітей, однаково важливі як слова, так і форма їх подачі.

І, звісно, один з найкращих способів розвинути в дітей позитивне мислення – це власний приклад. Тому намагайтесь «бачити склянку наполовину повною». Шукайте яскраві сторони життя й використовуйте будь-які позитивні фрази, які тільки можете придумати! Ваші діти будуть робити те ж саме.

V. Інтелектуальна естафета

Мета: відпрацювання ситуацій виховання у дітей доброти та милосердя.

Ведучий визначає певне завдання чи створює уявну ситуацію, після чого кожен педагог по черзі додає одне речення до загальних роздумів, відтак складається цілісна картина способу розв'язання завдання чи виходу із запропонованої ситуації.

Ситуація:

На вулиці сьогодні перший морозець. Побіліла трава, памороззю покритося листя. У дітей, що вийшли на прогулянку, зарум'янилися щічки. Аж раптом усі побачили, що у квітнику залишилася жива рожева квіточка...

Роздуми педагогів

- Погляньте, яка малесенька, їй мабуть дуже холодно.
- Вона замерзне від морозу, треба щось робити.
- Нам жаль її зрізувати, бо вона швидко зів'яне.
- Але ж ми не можемо її просто залишити на холоді.
- Давайте обережно викопуємо квіточку і посадимо її в горщик.
- І доглядатимемо всю зиму, будемо поливати, підживлювати.
- А навесні знов перенесемо у квітник.
- І квіточка буде жити.
- І радіти сонечку.
- І дарувати нам чудовий аромат.
- А нам усім буде радісно і весело від доброї справи, яку ми всі разом зробили.

Погані слова

Притча про дружбу

Двоє друзів посварилися. І один друг почав всім знайомим говорити погані слова про свого друга.

Але потім він заспокоївся і зрозумів, що був неправий. Він прийшов до свого друга і попросив вибачення.

Той відповів:

- Добре! Я тебе прощу. Тільки за однієї умови.
- Якої умови?
- Візьми подушку і випусти все пір'я на вітер.

Кивдик так і зробив. Він розірвав подушку. Полетіли пір'я...

А вітер розніс ці пір'я по всьому селу.

Задоволений, він прийшов до друга і сказав:

- Виконав твоє завдання. Я прощений?
- Так, якщо ти збереш всі пір'я назад у подушку.

Але, самі розумієте, неможливо зібрати всі пір'я назад. Так і погані слова, які вже розлетілися по всьому селу, та які почули інші люди, не можна забрати назад.

Джерела: https://blog-dnz12.blogspot.com/p/blog-page_56.html